

Kdo byl sv. Mikuláš?

Bylo - nebylo

Svatý Mikuláš je uctíván jak v katolickém, tak pravoslavném náboženství, a proto se s ním můžeme setkat napříč celým světem. V literatuře lze dohledat mnoho legend svázaných právě s tímto světce, jež jsou více či méně provázané s jeho životem.

Mezi nejčastější patří ta, ve které Mikuláš žijící v Pataře (nynější Turecko) okolo roku 250 rozdává veškerý svůj zděděný majetek chudým a potřebným. Aby se vyhnul projevům vděku, vydal se na cestu do Palestiny. Během své pouti byl v Myrně zvolen biskupem a pomáhal pronásledovaným křesťanům. Za to byl uvržen do vězení a krutě mučen. Jeho ostatky byly ve druhé polovině 11. století ukradeny a námořníky přemístěny do italského města Bari v Apulii. Dodnes se zde 8. května slaví svátek na Mikulášovu počest. Odsud se také rozšířil kult uctívání sv. Mikuláše do celé Evropy nejenom jako patrona námořníků.

Podle další legendy Mikuláš pomohl třem dívkám, které měly pracovat jako nevěstky, dokud si nevydělají na věno. On je díky své štědrosti vykoupil, když po tři noci házel do jejich domu měšec zlaťáků.

Stejně tak údajně **Mikuláš pomohl třem zavražděným sirotkům a znovu je vzkřísil.** Jiné příběhy vypráví o **milosrdenství, které Mikuláš poskytoval chudým dětem a rodinám.** Chodil od domu k domu a poslouchal komíny, zda neuslyší z domu pláč. V takovém případě do něj házel měšec se zlaťáky.

Mikuláš však **nezapomínal ani na něžné pohlaví!** Dříve jej uctívaly vdavekchtivé dívky, protože kdysi **prozradil nešťastné dívce jméno jejího nastávajícího.** Podle jednotlivých legend je pak sv. Mikuláš nejčastěji zobrazován se třemi zlatými koulemi či dřevěným sudem.

Sv. Mikuláš ve světě

Zatímco v Česku chodí Mikuláš s čerty a anděly, **v německy mluvících zemích je pomocníkem St. Nicolause strašidlo Ruprecht. Polský Mikolaj schovává v noci mezi 5. a 6. prosincem hodným dětem sladkosti pod polštář nebo do velké ponožky.** K ruce ovšem nemá žádné pomocníky a jedinou hrozbou pro zlobivé ratolesti zůstává vidina výprasku rákoskou.

O to **větší strašáci ovšem čekají na děti v zemích, jakými je Rakousko, Slovinsko či Chorvatsko** Tam totiž **Mikuláše doprovázejí hrůzu nahánějící pekelníci, tzv. Krampus,** tedy vzdálení příbuzní českých čertů. Milejší společníky má **nizozemský Sinterklaas, kterého doprovází Zwarte Piet (Černý Petr),** či švýcarský Schmutzli, vousáč v dlouhé černé kápi.

Mnohé země ovšem svátek sv. Mikuláše neslaví nebo jej spojují přímo s Vánocemi. Tak je tomu např. v Americe, Británii, Rusku a některých částech Francie. Ostatně americké označení Santa Claus nepochází z ničeho jiného než právě z holandského Sinterklaas!

Jak slavili a slaví Češi?

Historicky byl tento svátek hlavním **dnem, kdy se obdarovávaly děti.** Výslužka do punčochy znázorňuje měšce, které se tak často objevují v mikulášských legendách. **Nejstarší zmínky o mikulášských průvodech se datují do 16. století,** kdy v průvodu nesměl chybět kůň symbolizující Mikulášův patronát nad vodami. **Později se v průvodech objevovali také čerti, andělé, smrtka, klapačka, mouřenín, sedlák se selkou a další nezvyklé postavy.** V mnohých regionech Čech a Moravy chodili v průvodu také mikulášky, vícero Mikulášů najednou, biskupové na koni či koze. Během průvodu se vybíraly peníze, které se hodily na mikulášských pitkách.

Tradičně **nesměl chybět ani mikulášský trh s vánočním zbožím a pochutinami připravovanými jako dárky pro nejmenší.** Typické byly **cukrovinky ze sušeného i čerstvého ovoce, z něhož se vyráběly nejružnější figurky, marcipán, turecký med i cukrkandl**

Oproti tomu v **dnešní době vévodí mikulášské nadílce čokoládové figurky, buráky, čerstvé ovoce** ale dokonce i finanční hotovost! S oslavami jsou i v současnosti neoddělitelně spjaty sbírky, které přežily až do dnešních dní. Nejčastěji se týkají nemocných či osamělých dětí.

Mikuláš je patron nejen pro malé děti

Mikuláš je patronem nejružnějších profesí, míst i obcí. **Bývá uctíván jako patron dětí, námořníků, obchodníků, lékárníků, právníků, studentů či vězňů.** Po celém světě jsou pak rozesety kostely a významná místa nesoucí jméno tohoto světce. V České republice patří mezi nejznámější chrám Sv. Mikuláše na pražském Malostranském náměstí. Patronát drží také nad Ruskem či Amsterdamem.

Dědečku, dědečku, koleda

Zdalipak byste si věděli rady, pokud by vás letos požádala vzácná mikulášská návštěva o básničku či písničku? Nabízíme vám ty nejoblíbenější napříč celou republikou.

*Mikuláš ztratil plášť,
Mikuláška sukni,
hledali, nenašli,
byli z toho smutní.*

*Mik, mik, Mikuláš
přišel s čertem na koláč (na guláš).*

*Mikuláš je hodný pán,
nosí dětem marcipán,
a zlobivým brambory,
do tátovy bačkory.*

*Až přijde Mikuláš,
řeknu mu Otčenáš,
nastavím košíček,
on mi dá jablíček
a já mu zazpívám
jak v háji slavíček.*

*Přijde-li rohatý
s metličkou do chaty,
schovám si hlavičku
v proutěném košíčku,
nedám mu jablíčko
ani svou dušičku.*